

Fastighets- och servicenämnden
Serviceförvaltningen
Verksamhetsområde IT

TJÄNSTEUTLÅTANDE

FSN 2020-0507

Fastighets- och
servicenämnden

Yttrande – Stärkt styrning av it och digitalisering

Ärendebeskrivning

Fastighets- och servicenämnden har beretts möjlighet att yttra sig över PM Stärkt styrning av it och digitalisering.

Beslutsunderlag

Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande den 12 januari 2021
PM Stärkt styrning av it och digitalisering, RS 2020-0242

Förslag till beslut

Fastighets- och servicenämnden beslutar följande.

1. Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande utgör fastighets- och servicenämndens yttrande över remiss RS 2020-0242.

Fastighets och Servicenämndens förslag och motivering

Sammanfattning

Fastighets- och servicenämnden har beretts möjlighet att yttra sig över PM Stärkt styrning av it och digitalisering. Promemorian omfattar förslag till stärkt styrning och starkare mandat för samordning av it-styrning. Samtidigt omfattar förslaget att ansvaret för samordning inom flera områden delegeras till olika nämnder.

Förvaltningen välkomnar i sitt förslag till svar huvuddelarna av förslaget, som framför allt leder till ökad tydlighet kring samordning inom områden där det sedan tidigare finns en liknande men icke formaliserad praxis som nu ges en korrekt form i förhållande till styrstrukturer i övrigt. Samtidigt stärker förslaget möjligheten att styra nämnder och bolag mot gemensamma it-tjänster. Även detta är ur fastighets- och servicenämndens perspektiv positivt och stämmer överens med regionfullmäktiges inriktning.

I sitt svar anser förvaltningen samtidigt att förslaget behöver utvecklas i några avseenden. Synen på fastighets- och servicenämnden behöver kompletteras med en beskrivning av hur förslaget påverkar nämndens uppdrag inom administration och fastighetsförvaltning.

Vidare föreslås i förvaltningens yttrande att den nya styrningen ges en form som skiljer på styrande mandat (införande av gemensamma tjänster) och utförande mandat (detaljera mål, besluta om förvaltningsåtgärder, genomföra upphandling), och att det styrande mandatet i sin helhet konsolideras till regionstyrelsen.

Förvaltningen pekar i sitt svar också på en risk att ett för långtgående mandat för regionstyrelsen att besluta om mål, utformning och upphandling av it-stöd som rör it-infrastruktur och administration kan begränsa nämndens handlingsutrymme när det gäller genomförande av regionfullmäktiges uppdrag och anpassning av tjänsterna till kundernas krav. Det är av vikt att förslaget kompletteras så att det framgår hur nämndens mandat att besluta om sådant som påverkar möjligheten att genomföra regionfullmäktiges uppdrag kvarstår hos nämnden.

Avslutningsvis föreslås regionstyrelsen också komplettera förslaget med en utvecklad beskrivning av ansvar inom it-infrastrukturområdet, och med en konsekvensbedömning vad gäller överföringar av ansvar mellan olika nämnder i den del det också påverkar omfattning av serviceförvaltningens leverans till olika nämnder och bolag.

Bakgrund

Fastighets- och servicenämnden har beretts möjlighet att yttra sig över PM Stärkt styrning av it och digitalisering. Promemorian föranleds av regionstyrelsens arbete med implementering av regionfullmäktiges beslut om ny strategi för it och digitalisering, RS 2019-0669.

I promemorian föreslås en stärkt styrning genom att tidigare informella samordningsstrukturer formaliseras och knyts till formella mandat att fatta beslut som rör samordningen. Den som får ett samordningsansvar ska enligt promemorian kunna besluta om obligatoriska gemensamma tjänster som inte får dubbleras med lokala lösningar vid andra nämnder utan tillstånd från den nämnd som tilldelats samordningsansvar. Vidare ges den som har samordningsansvar i uppdrag att genomföra centralt samordnad upphandling, men endast i de fall upphandlingen krävs för att öka graden av gemensamma tjänster.

En bärande princip som följer av regionfullmäktiges strategi är att ansvaret för it-tjänster ska placeras med koppling till ansvarar för den typ av verksamhet som it-systemet finns till för att stödja.

I promemorian föreslås regionfullmäktige besluta om följande samordningsansvar:

- Regionstyrelsen ges ansvar för samordning av it-stöd för administration och it-infrastruktur.
- Nämnden för SLSO ges ansvar för it-stöd som rör vårdproduktion, medan hälso- och sjukvårdsnämndens ansvar begränsas till sådant it-stöd som används i beställningen av vårdtjänster.
- Nämnden för Karolinska Universitetssjukhuset ges i uppdrag att samordna regionens arbete med medicinsk teknik och trafiknämnden ges i uppdrag att ansvara för digitala tjänster som stöttar kollektivtrafiken.

Fastighets- och servicenämnden beskrivs i sammanhanget utifrån rollen som leverantör av it-tjänster, med ambitionen att fler tjänster ska samlas hos nämnden. Utöver produktionen av it-tjänster föreslås nämnden ges en roll i att fungera som samordnare av olika externa leveranser för att skapa en väl fungerande helhet i förhållande till andra nämnder.

Överväganden

Fastighets- och servicenämndens yttrande över remiss Stärkt styrning av it och digitalisering, RS 2020-0242:

Fastighets- och servicenämnden välkomnar regionstyrelsens arbete med stärkt styrning, och inte minst att förslaget omfattar en formalisering av tidigare informella samordningsansvar. I och med de föreslagna besluten skulle dessa ansvar knytas tydligare till regionens integrerade styrning och ledning och den kommunala nämndstrukturen. Den föreslagna ansvarsfördelningen förefaller också i huvudsak rimlig. Likaså välkomnar fastighets- och servicenämnden att förslaget ger möjlighet till ökad tydlighet kring vilka tjänster som är gemensamma, och vilka tjänster nämnder och bolag själva förfogar över att anskaffa, utforma och utveckla. Att mandaten stärks vad gäller att fatta, som nämnden uppfattar det, styrande beslut om var det ska finnas gemensamma it-tjänster inom Region Stockholm är också positivt. En hög grad av gemensamma tjänster är en förutsättning för att uppnå effektivitet i stödprocesser, som ofta är beroende av att det underliggande it-stödet är integrerat.

Fastighets- och servicenämnden gör i övrigt följande iakttagelser.

Uppdraget att samordna som ges till ett antal olika nämnder är i förslaget inte samlat beskrivet. Det framgår att uppdraget omfattar samordning, besluta om gemensamma (i praktiken obligatoriska) tjänster samt undantag från dessa, och att det ingår i uppdraget att genomföra centralupphandling. Utöver det beskrivna bör ingå att besluta om indelningen i tjänster och förvaltningsobjekt inom sitt samordningsområde samt att i dialog med övriga verksamheter formulera målbilder för området och tjänster inom området. Rimligen finns ett krav på alla som får ett samordningsansvar att utöva detta med tillräcklig beredning av de beslut som ska fattas, samt att svara för finansiell planering för de system som samordningen omfattar. Förslaget skulle vinna på att detta tydligare definieras.

Fastighets- och servicenämnden anser att det finns skäl för regionstyrelsen att överväga om samordningsansvaret bör delas upp i styrande respektive utförande delar. Det borde till exempel vara möjligt att de mest ingripande samordningsuppgifterna samlas hos regionstyrelsen, så att styrelsen får hela ansvaret för beslut om tjänster som ska vara gemensamma (i praktiken obligatoriska för andra nämnder) och vilket samordningsansvar för de gemensamma tjänsterna som ska ingå. Ansvaret för målbilder och utförande av förvaltningsarbete, inklusive upphandling, skulle då enklare kunna delegeras till de nämnder som har samordningsansvar, utan att dessa nämnder ges i uppdrag att i sidled fatta beslut som påverkas andra nämnder. Om så är fallet öppnas också en möjlighet för att, om regionstyrelsen i en framtid så önskar, ge fastighets- och servicenämnden i uppdrag att utöva samordningsansvar inom exempelvis administration eller it-infrastruktur, utan att nämnden ges en styrande roll.

I anslutning till detta vill fastighets- och servicenämnden lyfta fram risken för att nämndens mandat begränsas på ett sätt som inte är förenligt med nämndens uppdrag, om regionstyrelsens ansvar för samordning och upphandling av tjänster inom it-området genom denna styrning förs för långtgående. Fastighets- och servicenämnden har ett självständigt ansvar att pröva tjänsternas ändamålsenlighet i förhållande till beställande nämnder och bolag. Enligt budget 2021 ska nämnden vidare följa upp effektiviteten i tjänsterna och vid behov vidta åtgärder eller genomföra konkurrensutsättning av tjänsterna. Nämnden anser därför att det tydligare måste beskrivas hur regionstyrelsen kan bedriva det föreslagna samordningsarbetet och hur arbetet avgränsas för att ge fastighets- och

servicenämnden möjlighet att genomföra de anpassningar av tjänsterna som kan krävas utifrån nämndens uppdrag.

Genom sitt uppdrag är fastighets- och servicenämnden en sammanhållande leverantör av administrativa tjänster och stödtjänster till Region Stockholms nämnder och bolag. Uppdraget omfattar administration, it-stöd för administrativa processer, it-infrastruktur och fastighetsförvaltning. Av detta förhållandevis breda uppdrag är det endast rollen som leverantör av it-infrastrukturella tjänster som belyses i remisspromemorian.

Fastighets- och servicenämnden anser att även övriga roller som nämnden har bör ges en plats och analyseras i förhållande till den föreslagna styrningen innan regionfullmäktige fattar beslut om styrmodellen.

Inom fastighetsområdet ansvarar nämnden för en stor del av regionens fastighetsrelaterade it-system. Det är inte klarlagt om, och i så fall hur, området fastighets-it (så kallad SCADA) ska samordnas, och hur gränssnittet mellan medicinsk teknik och fastighetsteknik ska se ut i de fall dessa är varandra näraliggande.

Inom området administration tycks det inte ha beaktats att stora delar av verksamhetsprocesserna inom detta område håller på att konsolideras till fastighets- och servicenämnden. Exempelvis utför fastighets- och servicenämnden hr-tjänster, lönehantering, redovisning samt upphandling åt stora delar av övriga regionen. De it-stöd som finns inom området utgör inte bara en it-leverans till andra nämnder, utan en förutsättning för fastighets- och servicenämndens utveckling och effektivisering av administrativa stödtjänster.

Fastighets- och servicenämnden ser en risk att ett otillräckligt beskrivet eller ett för svagt mandat inom området kan leda till att nämnden inte kan utveckla de administrativa stödprocesserna på det sätt som krävs för en effektiv leverans av administrativa stödtjänster. Utifrån principen att ansvaret för it-stöd ska följa med verksamhetsansvaret, bör regionstyrelsen utveckla förslaget för att beskriva hur denna risk kan motverkas, samt överväga att ge nämnden en tydligare och starkare roll i styrning och samordning av de administrativa stödsystemens utveckling.

Samordningsansvaret inom it-infrastruktur föreslås ges en mer fyllig definition, så att det framgår om hela den verksamhet som idag bedrivs inom it-infrastrukturområdet fortsatt ska bedrivas och på vilket sätt den ska samordnas. Det redan beskrivna (kommunikation, it-arbetsplats,

kapacitets- och applikationsplattformar och användarstöd) bör vid en sådan komplettering också omfatta:

- Definierat ansvar för informationslagringstjänster (såsom dagens tjänster för bild- och funktion, mellanlagringstjänst och T5)
- Klarläggande av ansvar för identitet, autentisering och behörighetsstyrning samt ansvar för system och informationsmodeller som stödjer framtagande och användning av koncerngemensamma verksamhetsneutrala grunddata (ofta benämnt masterdatatjänster).
- Utvecklad beskrivning av vem som ansvarar för till infrastrukturen kopplade arbetsätt och standardiseringsbeslut, arbetsätt och språkval inom programmering, standarder och gemensamma normer inom integration, licensunderhåll och -samordning samt förvaltningstjänster och -modeller.

Det skulle också vara en fördel om det tydligt kan beskrivas hur de samordningsansvar som fördelas inom kärnverksamhetsområden ska förhålla sig till samordningsansvaret för infrastruktur. Det bör vara tydligt att samordningsansvaret inom ett verksamhetsområde förutsätter att förvaltningsarbetet görs med koppling till och baserat på regionens gemensamma it-infrastruktur, regionens gemensamma applikationsplattformar, och i enlighet med alla gällande normer för arkitektur och teknikval. Om detta inte tydliggörs ser fastighets- och servicenämnden en risk för att de olika verksamhetsområden på sikt utvecklas till tekniska öar i förhållande till varandra, vilket inte gynnar målen i regionfullmäktiges strategi för it- och digitalisering.

Avslutningsvis uppfattar fastighets- och servicenämnden att de förändringar som föreslås inom vårdens it-samordning, vilka nämnden helt och fullt ställer sig bakom, kommer att innebära att ansvaret för förvaltningsobjekt flyttas mellan nämnder inom hälso- och sjukvården. Inte minst torde ett antal it-system som rör vårdproduktion få ny hemvist vid nämnden för Stockholms läns sjukvårdsområde, istället för att som idag är fallet förvaltas vid hälso- och sjukvårdsnämnden vilket innebär att fastighets- och servicenämndens ansvar för leveranser till dessa förvaltningsobjekt också förändras.

Det skulle vara en fördel om förslaget omfattade en konsekvensbedömning vad gäller nämndens ansvar för att tillhandahålla förvaltningstjänster till vårdproduktion, vårdens beställarsystem samt kollektivtrafiken, samt dessa verksamheters rätt respektive skyldighet att beställa tjänster av nämnden. Om de nya samordningsansvaren medför ett förändrat uppdrag för

fastighets och servicenämnden i detta avseende förutsätter nämnden att beslut fattas om verksamhetsflyttar på ett sådant sätt att medarbetarnas rättigheter ta som hand samtidigt som förändringen blir kostnadsneutral för nämnden.

Ekonomiska konsekvenser

Om ansvar överförs mellan olika nämnder kan detta påverka omfattningen av serviceförvaltningens uppdrag i förhållande till dessa nämnder. Det framgår inte av förslaget i detalj vilka förändringar som kommer att ske, och hur förändringarna inom framförallt hälso- och sjukvårdsområdet påverkar nämndens ansvar och omsättning inom området. Nämnden efterlyser att detta beskrivs innan regionfullmäktige fattar beslut.

Vidare omfattar förslaget förändrade ansvar vad gäller rätten att besluta om upphandling och utformning av tjänster och arbetsprocesser inom nämndens ansvarsområde. Beroende på hur dessa mandat utformas och nyttjas kan det komma att påverka lönsamhet och effektivitet i tjänsterna. Det är dock inte möjligt att utifrån den remitterade promemorian kvantifiera detta.

Stefan Schildt
Förvaltningschef

Eleonore Hammare
Verksamhetsområdes
chef IT

Beslutsexpediering:

Akt
Registrator regionledningskontoret

Stärkt styrning av it och digitalisering

Regionledningskontoret föreslår en tydligare ansvarsfördelning för styrning av it, där digitala tjänster som nyttjas av flera nämnder och bolag samlas hos en utpekad nämnd med ansvar för utveckling och tillhandahållande av digitala tjänster.

Regionledningskontorets förslag och motivering

Sammanfattning

Den av regionfullmäktige beslutade strategin för it och digitalisering (RS 2019-0669) fastställer att styrningen av it och digitalisering ska vara integrerad i verksamhetsstyrningen och att ett tydligt och aktivt ägarskap är en av de viktigaste framgångsfaktorerna för Region Stockholms digitalisering tillsammans med en högre grad av gemensamt arbete med utgångspunkt i Region Stockholms samlade behov och krav. Strategin stärks vidare av intentionerna i budget 2020 för Region Stockholm (RS 2019-0829) avseende en integrerad ledning och styrning där nämnder och bolag är en del av en helhet där suboptimeringar undviks och där den egna nämndens måluppfyllelse inte sker på bekostnad av andra nämnders förmåga att nå sina mål.

För att stärka styrningen av it och digitalisering och samtidigt stärka organisationens förmåga att samordna arbetet föreslår regionledningskontoret att styrningen följer den ordinarie nämndstrukturen samtidigt som vissa nämnder ges ansvar för att hålla ihop organisationen som helhet inom särskilt utpekade verksamhetsområden.

Regionledningskontoret föreslår att följande nämnder får nedan särskilda ansvar:

- Hälso- och sjukvårdsnämnden ansvarar för digitala tjänster som stöttar beställaruppdraget

- Stockholms läns sjukvårdsområde ansvarar för digitala tjänster som stöttar vårdproduktionen
- Trafiknämnden ansvarar för digitala tjänster som stöttar kollektivtrafiken
- Regionstyrelsen ansvarar för digitala tjänster som stöttar regional utveckling
- Regionstyrelsen ansvarar för digitala tjänster inom verksamhetsstöd
- Regionstyrelsen ansvarar för tjänster inom it-infrastruktur.

Nämnder med särskilda utpekade ansvarsområden föreslås även ansvara för att centralt samordnade upphandlingar sker inom ramen för området så att graden av gemensamma tjänster ökar över tid. Övriga nämnder och bolag ska bistå i arbetet så att behov och krav speglar Region Stockholms samlade behov och att tjänsterna införs i verksamheterna.

Med skapandet av fastighets- och servicenämnden har Region Stockholm skapat en organisationsmodell för att samla gemensamma stödfunktioner. Detta för att övriga nämnder och bolag ska kunna fokusera på sina kärnverksamheter. Inom området it-infrastruktur har nämnden en tydligt utpekad roll som samlad intern leverantör utifrån övriga nämnder och bolags behov av tjänster. Rollen behöver i praktiken stärkas ytterligare och övriga nämnder och bolag behöver fortsatt bidra till att föra över verksamhet till fastighets- och servicenämnden för att Region Stockholm ska kunna realisera nyttorna med modellen.

Bakgrund

Region Stockholms arbete med digitaliseringen har återkommande varit föremål för utredningar och olika former av åtgärder. Under 2017–2019 har ett större arbete genomförts för att dra slutsatser och föreslå åtgärder med anledning av de många utredningarnas i stort sett samfälliga rekommendationer. Inriktningar för arbetet redovisades och beslutades en första gång i ärendet Utvecklad it-styrning inom SLL, inriktning för fortsatt arbete (LS 2018-0197).

Gemensam slutsats i de utredningar som gjorts är att Region Stockholms förmåga inom it och digitalisering, speciellt vad gäller stabilitet i drift och utvecklingstakt, anses lägre än den skulle kunna vara. Som skäl för detta anförs i de flesta fall bristande styrning och samordning. Regionrevisorerna har också, framförallt i granskningen av Region Stockholms arbete med eHälsa (LS 2016-1603), lyft fram att it-styrningen i hög grad sker på informell grund, med svag förankring i nämndstrukturen.

I framtagandet av den av regionfullmäktige beslutade strategin för it och digitalisering (RS 2019-0669) gjorde regionledningskontoret en grundlig genomgång av framgångsfaktorer för Region Stockholms digitalisering. Analysen byggde på tidigare utredningar och revisioner, och vilade på de inriktningar som dåvarande landstingsstyrelsen beslutade för fortsatt utveckling av styrningen inom it kompletterad med en dialog med Region Stockholms verksamheter avseende de aktuella utmaningarna.

För att öka Region Stockholms förmåga att realisera digitaliseringens nytta lyfter strategin för it och digitalisering fram följande fem framgångsfaktorer som särskilt avgörande givet organisationens förutsättningar:

1. Verksamheterna ska ta ett aktivt ägarskap för digitaliseringen
2. Organisationen ska ha en hög digital kompetens
3. Digitaliseringen ska kännetecknas av en hög grad av gemensamt arbete
4. It-miljön ska möjliggöra verksamhetsutveckling
5. It-miljön ska vara robust och säker

Strategins framgångsfaktorer avseende hög grad av gemensamt arbete förstärks ytterligare av intentionerna i budget 2020 för Region Stockholm (RS 2019-0829) avseende att varje nämnd och bolag är en del av en helhet och att arbetet vid nämnder och bolag ska bedrivas med hänsyn till att samtliga regionfullmäktiges mål ska genomföras, inte bara de som rör den specifika nämnden eller bolaget.

Digital tjänst definieras i strategin för it och digitalisering som system, applikationer eller enskilda funktioner inklusive underliggande komponenter och supportande processer som skapar ett värde för slutanvändaren. Varje digital tjänst i Region Stockholm ska enligt strategin ha en utpekad nämnd eller ett bolag som ägare med ansvar för förvaltning och utveckling under hela tjänstens livscykel. Ansvaret omfattar alla aspekter såsom funktionella, organisatoriska, ekonomiska, juridiska, tekniska och säkerhetsmässiga.

Detta ärende berör hur styrningen av it och digitalisering ska stärkas för att uppnå framgångsfaktorerna i strategin och intentionerna i budget 2020 för Region Stockholm (RS 2019-0829) genom att tydliggöra hur ägarskap för digitala tjänster fördelas mellan nämnder.

Överväganden

Principer för ansvarsfördelning

Region Stockholms tillämpar en beställarutförarmodell för styrning av vård och kollektivtrafik. Modellen grundas på principen att beställande nämnder ska besluta vad som ska göras och utförande nämnder och bolag ska stå för att omsätta detta i praktiken. Ett formaliserat ägarskap och en starkare samordning är centrala framgångsfaktorer i strategin för it och digitalisering som behöver följa beställarutförarmodellen och beskrivs vidare i detta ärende. Regionledningskontoret föreslår följande fördelning av ägarskapet för digitala tjänster inom respektive verksamhetsområde:

- Hälso- och sjukvårdsnämnden ansvarar för digitala tjänster som stöttar beställaruppdraget
- Stockholms läns sjukvårdsområde ansvarar för digitala tjänster som stöttar vårdproduktionen
- Trafiknämnden ansvarar för digitala tjänster som stöttar kollektivtrafiken
- Regionstyrelsen ansvarar för digitala tjänster som stöttar regional utveckling
- Regionstyrelsen ansvarar för digitala tjänster inom verksamhetsstöd
- Regionstyrelsen ansvarar för tjänster inom it-infrastruktur

Utifrån ansvar enligt ovan föreslår regionledningskontoret att utpekade nämnder får i uppdrag att genomföra de centralt samordnade upphandlingar som krävs för att över tid öka graden av gemensamma tjänster, som enligt strategin för it och digitalisering (RS 2019-0669) är obligatoriska för nämnder och bolag. Utifrån ovanstående ansvarsfördelning kommer erforderliga förändringar och tillägg i reglemente föreslås i kommande tjänstemannautlåtande. Övriga nämnder och bolag ska bistå i arbetet så att behov och krav speglar Region Stockholms samlade behov och att tjänsterna införs i verksamheterna.

Med ovanstående struktur säkerställs en övergripande ansvarsfördelning för att samordna Region Stockholms it och digitalisering på ett sätt som följer ordinarie nämndstruktur med förstärkt samordningsansvar inom områden där flera nämnder och bolag verkar. Regionledningskontoret bedömer att det ökar möjligheten att etablera och nyttja gemensamma tjänster och att nämnder och bolag istället kan fokusera på verksamhetsnära och verksamhetsutvecklande tjänster såsom applikationsutveckling och förvaltning.

Särskilt om regionstyrelsens ansvar för verksamhetsstöd och it-infrastruktur

Regionstyrelsen ansvarar i reglemente (LS 2018-0731, RS 2020-0284) för att leda och samordna Region Stockholm inom ett antal områden. I ansvaret ingår att definiera och beställa gemensamma tjänster. Med ansvaret följer att säkerställa att de gemensamma tjänsterna tar hänsyn till samtliga nämnder och bolags behov. Regionledningskontoret ser detta som en grund för att öka graden gemensamma tjänster men också för att skapa förutsättningar för fastighets- och servicenämnden samt externa leverantörer att kunna bygga effektiva leveranser. Regionledningskontoret föreslår att regionstyrelsen får ansvar för regiongemensamt verksamhetsstöd och it-infrastruktur.

Regionledningskontoret föreslår att regiongemensamma verksamhetsstöd omfattar nedan områden och att regionstyrelsen får i uppdrag att besluta om gemensamma tjänster inom områdena:

- Ekonomi
- Personal
- Inköp
- Ledning och styrning
- Dokument- och ärendehantering
- Extern webb och intranät

Regionledningskontoret föreslår att regiongemensam it-infrastruktur omfattar nedan områden och att regionstyrelsen får i uppdrag att besluta om gemensamma tjänster inom områdena:

- Kommunikationstjänster (inkluderat telefoni och datakommunikation)
- It-arbetsplats (inkluderat hårdvara och arbetsplatsapplikationer)
- Kapacitets- och applikationsplattformar (inkluderat datahallar och drifttjänster)
- Användarstöd (inkluderat Service Desk och support)

Särskilt om hälso- och sjukvårdsnämndens ansvar för digitala tjänster som stöttar beställaruppdraget

Utifrån beställarutförarmodellen har hälso- och sjukvårdsnämnden det utpekade beställaransvaret för hälso- och sjukvård, det vill säga att beställa den vård och tandvård som behövs samt följa upp vårdens resultat och kvalitet. Utföraransvaret ligger sedan hos respektive nämnd och bolag samt de privata vårdgivare som utifrån avtal ska leverera den vård som hälso- och sjukvårdsnämnden beställer.

Strategin för it och digitalisering fastställer att styrningen ska vara integrerad i verksamhetsstyrningen i övrigt och den behöver därmed inom hälso- och sjukvården beakta de två perspektiven som beställar-/utförarmodellen medför. För att både beställare och utförare ska kunna ta ett aktivt ägarskap för respektive nämnds och bolags egen digitalisering behöver ägarskapet sorteras utifrån beställar-/utförarmodellen:

- Hälso- och sjukvårdsnämnden ska ansvara för digitala tjänster som krävs för att på ett effektivt sätt agera som beställare. (Beställaransvaret)
- Digitala tjänster som krävs för att bedriva vård hanteras vårdnära inom produktionen. (Utföraransvaret)

Särskilt om Stockholms läns sjukvårdsområde ansvar för digitala tjänster som stöttar vårdproduktionen

Ansvar för digitala tjänster inom vårdproduktion (utföraransvaret) är idag distribuerat och kännetecknas av en samverkanskultur där formellt ägarskap och kopplingen till den ordinarie linjestyrningen saknas. Att formalisera ägarskapet är en nödvändighet för att realisera strategin för it och digitalisering. För att stärka Region Stockholms förmåga att hålla ihop och driva vårdproduktionens digitalisering sammanhållet föreslås ägarskapet samlas på en nämnd. Genom att samla ägarskapet på en nämnd ökar möjligheterna för de vårdproducerande nämnderna och bolagen att gemensamt bedriva det utvecklingsarbete som krävs för att realisera intentionerna i budget 2020 för Region Stockholm (RS 2019-0829) och strategi för it och digitalisering avseende att öka samordningen för att tillvarata synergier och minska suboptimeringar. Att dela upp ägarskapet för vårdproduktionens it och digitalisering mellan flera nämnder och bolag skulle riskera att befästa den nuvarande samverkanskulturen som bygger på konsensus. Med ägarskapet följer ett ansvar att utifrån budget och strategi bedriva arbetet med utgångspunkt i Region Stockholms samlade behov och krav. I de fall det är fördelaktigt att digitala tjänster även omfattar privata utförare, exempelvis för att förenkla för patienten, så behöver även deras krav och behov beaktas i arbetet.

Med sin centrala roll i nätverkssjukvården inom Region Stockholm föreslår regionledningskontoret att Stockholms läns sjukvårdsområde får ett samlat ansvar för vårdproduktionens digitala tjänster. Detta gäller även om de digitala tjänsterna nyttjas av privata vårdgivare. Regionledningskontoret anser att det skapar en sammanhållen formell struktur med beslutsmandat avseende både enskilda digitala tjänster och initiativ och vid behov av prioriteringar mellan flera olika digitala tjänster eller initiativ. Då Stockholms läns sjukvårdsområde inte har kunskap om alla områden inom

vårdproduktionen krävs ett samarbete med övriga vårdgivare för att säkerställa att den organisation som ska leda digitaliseringsarbetet har en djup verksamhetskompetens. Berörda nämnder och bolag behöver därmed bidra med resurser till arbetet.

Särskilt om trafiknämndens ansvar för digitala som stöttar kollektivtrafiken

Med trafiknämndens ansvar följer ansvar för de digitala tjänster som stöttar kollektivtrafiken, samt tjänster som både omfattar trafiknämnden och färdtjänstnämnden. Detta gäller även om de digitala tjänsterna nyttjas av privata utförare. Trafiknämnden har sedan tidigare en stor del outsourcad it och använder på grund av avtalstider med mera inte de regiongemensamma tjänsterna. Regionledningskontoret föreslår att trafiknämnden aktivt tar en roll i styrningen av de regiongemensamma tjänsterna för att på sikt kunna överföra sina tjänster till de regiongemensamma leveranserna och därmed ytterligare kunna fokusera på den egna kärnverksamhetens behov.

Särskilt om fastighets- och servicenämndens roll

Fastighets- och servicenämnden har en central roll i att Region Stockholms övriga nämnder och bolag ska kunna fokusera på sina kärnverksamheter. Genom att samla Region Stockholm it-leveranser hos nämnden skapas förutsättningar för effektiva och marknadsmässiga leveranser.

Utöver de tjänster som fastighets- och servicenämnden levererar direkt till Region Stockholm övriga nämnder och bolag har nämnden ett ansvar att samordna externa leverantörer för att skapa samordnade leveranser och välfungerande support till Region Stockholms medarbetare.

Principer om styrning avseende medicinsktekniska produkter

Medicintekniska produkter är ett brett område och omfattar allt från förbrukningsartiklar till applikationer och avancerad utrustning. De applikationer som klassas som medicinsktekniska produkter omfattas av strategin för it och digitalisering och ska styras likt andra digitala tjänster. Viss utrustningen har ett starkt beroende till vårdproduktionens digitala tjänster och underliggande it-infrastruktur. Regionledningskontoret föreslår därmed att den styrning som implementeras för it och digitalisering återanvänds för medicinteknisk utrustning som är uppkopplad och kommunicerar med digitala tjänster.

Inom området finns också behovet av att utifrån Region Stockholms inköpspolicy (LS 2018-0667) etablera ett samlat kategoriansvar för

medicinsktekniska produkter. Regionledningskontoret avser komma tillbaka med förslag på kategoriansvariga nämnder och bolag i särskilt ärende om kategoristyrning. För att kategoristyrning och it-styrningen ska fungera tillsammans föreslår regionledningskontoret att kategoriansvarig nämnd eller bolag bedriver arbetet i nära samarbete med Stockholms läns sjukvårdsområde som ansvarar för vårdproduktionens samlade krav och behov på digitala tjänster. Genom ett nära samarbete skapas förutsättningar för att kunna möta verksamheternas behov och samtidigt öka graden samordnade upphandlingar avseende både it och medicinteknik.

Principer om gemensamma tjänster

Av strategin för it och digitalisering finns långtgående krav på att gemensamma tjänster ska vara huvudregeln för Region Stockholms verksamheter. De nämnder som föreslås få ett särskilt ansvar för att samordna Region Stockholms nämnder och bolag inom ett verksamhetsområde behöver aktivt arbeta för att identifiera, definiera och etablera gemensamma tjänster inom det utpekade området. Verksamheter som behöver göra avsteg från nyttjande av gemensamma tjänster ska motivera dessa utifrån sina unika verksamhetsbehov samt varför gemensamma tjänster inte kan användas. Först efter beslut i den nämnd som ansvarar för digitala tjänster inom aktuellt verksamhetsområde får unika lösningar utvecklas.

Principer avseende finansiering av it och digitalisering

Av strategin framgår att finansiering av it och digitalisering är ett verksamhetsansvar och ska hanteras inom ramen för Region Stockholms budgetprocess.

Utifrån styrande principer för investeringar så är det den nämnd eller det bolag som har driftkostnadsansvaret när investeringen står klar som har det yttersta ansvaret och beslutet avseende investeringen. För att förenkla administrationen och skapa en mer förutsägbar ekonomisk situation ska nämnder och bolag köpa tjänster där eventuella underliggande investeringar tas av fastighets- och servicenämnden utifrån att investeringen leder till mångåriga drifts- och kapitalkostnader som Region Stockholms verksamheter ska bära. Investeringarna finansieras sedan genom de avgifter som nämnder och bolag betalar för att nyttja tjänsterna.

Ekonomiska konsekvenser

Nämnder och bolag ska utifrån sin användning bära kostnaden för de digitala tjänster de nyttjar i enlighet med avtal och överenskommelser.